

Vastaus kirjalliseen kysymykseen talvinopeuksien tarkistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ari Jalonen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 63/2017 vp:

Aikooko ministeri huolehtia siitä, että liikenneturvallisuuden paranemiseen vaikuttavia tekijöitä selvitetään laajemmin monimuuttuja-analyysillä ja tulosten perusteella harkitaan kelin huomioivaa, vapaampaa talvinopeussäätelyä tai talvinopeussäätelyn poistamista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Pääteiden nopeusrajoituksia on Suomessa alennettu talvikuukausiksi 1980-luvun lopulta alkaen. Talvi- ja pimeän ajan nopeusrajoitusten käyttöönoton yhteydessä tehty vaikutustutkimus perustui tilastolliseen koeasetelmaan, jossa samankaltaisista tiepareista arvottiin aina jompikumpi talvirajoituksen piiriin ja toinen jätettiin vertailutiekse, jolla rajoitusta ei talveksi alennettu. Tilastollista koeasetelmaa pidetään monimuuttujamalleja luotettavampana tutkimusmenetelmänä, koska sen avulla voidaan kontrolloida paremmin ulkopuolisten tekijöiden vaikutusta, esimerkiksi ajoneuvokannan muutosten vaikutusta. Tutkimuksessa todettiin talviajaksi alennettujen nopeusrajoitusten tilastollisesti luotettavasti vähentäneen kaikkia onnettomuuksia, uskottavimmin 14 %. Havaitut ajonopeuksien erot tukivat saatuja tuloksia turvallisuuden parantumisesta.

Alkuperäistä arviota talviajan nopeusrajoitusten vaikutuksesta on tarkistettu määräajoin tarkastelemalla todellisten onnettomuuksien ja ajonopeuksien kehitystä. Viimeisin tutkimus on julkaistu vuonna 2015. Sen mukaan talvi- ja pimeän ajan rajoitukset estävät 8 liikennekuolemaa ja noin 50 henkilövahinko-onnettomuutta vuosittain. Paras hyöty rajoituksista saadaan ns. hyvissä olosuhteissa, joissa keli ei vielä vaikuta ajonopeuteen, mutta onnettomuusriski nousee moninkertaiseksi esimerkiksi pimeyden, sateiden ja hirvieläinten vuoksi.

Kirjallisessa kysymyksessä esitetään tilastotietoja siitä, mitä riskitekijöitä kuolonkolareiden taustalla on ollut liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien arvioiden mukaan. On hyvä huomata, että tähän tutkijalautakunta-aineistoon sisältyy sairauskohtauksien aiheuttamia kuolemia, jotka poistetaan Tilastokeskuksen virallisesta liikenne-onnettomuustilastosta. Talvinopeusrajoituksia koskevien tutkimusten aineistoon ei sisälly sairauskohtauskuolemia.

Kysymyksessä viitataan siihen, että 1960-luvulta alkaen liikennekuolemat ovat vähentyneet sekä Suomen että Saksan moottoriteillä, ja Saksan moottoriteillä käytetään korkeampia ajonopeuksia. Kuten kysyjä toteaa, liikenneturvallisuuden tasoon ja kehitykseen vaikuttavat monet tekijät, mm. ajoneuvojen turvallisuus on parantunut huomasti. Siksi kehitystrendien perusteella ei

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 63/2017 vp

voida tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä yksittäisten toimenpiteiden turvallisuusvaikutuksista. Saksassa noin puolella moottoriteistä on käytössä nopeusrajoitukset.

Talviajan alempia nopeusrajoituksia puoltavat liikenneturvallisuustavoitteiden lisäksi ympäristötavoitteet, koska alemmat ajonopeudet vähentävät melua ja päästöjä sekä pienentävät päällysteen kulumista nastarengaskaudella. Liikennevirasto on viimeksi vuonna 2012 selvittänyt tienkäyttäjien suhtautumista alennettuihin rajoituksiin. Silloin 85 % vastaajista hyväksyi, että nopeusrajoituksia alennetaan talveksi ja 79 %:n mielestä maanteillä talvella olevat nopeusrajoitukset tuntuivat yleensä sopivilta. Nopeusrajoituksen noudattamien talvella harmitti erittäin paljon 5% ja jonkin verran 29 % vastanneista.

Kuten kysyjä toteaa, myös infraratkaisulla voidaan vaikuttaa merkittävästi liikenneturvallisuuteen. Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut parlamentaarisen työryhmän, jonka tehtävänä on määritellä liikenneverkon ylläpitoon ja kehittämiseen tarvittavat keinot. Huomioon otetaan liikenteen korjausvelan vähentäminen, kehittämisinvestoinnit, digitalisaatio- ja automatisaatiokehitys sekä päästövähennystavoitteet. Parlamentaarisen liikenneverkkotyöryhmän työn tavoitteena on luoda kustannustehokas, pitkäjänteinen ja tarkoituksenmukainen suunnitelma väyläverkon kehittämiselle ja rahoitukselle. Työryhmän toimikausi päättyy 28.2.2018.

Valtioneuvosto teki 15.12.2016 tieliikenneturvallisuutta koskevan periaatepäätöksen. Päätöksen mukaan Liikenteen turvallisuusviraston koordinoima laaja yhteistyöverkosto seuraa päätöksen toteutumista ja tieliikenteen turvallisuustilannetta monimuotoisilla mittareilla. Verkosto raportoi tilanteesta valtioneuvostolle.

Helsingissä 23.3.2017

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

LVM/608/01/2017